СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 102. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 4 травня 1933. VOL. XLI. No. 102. Jersey City, N. J., Thursday, May 4, 1933. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПЯТЬОХ БІЛІОНІВ НА РОЗБУДОВУ

ВАШИНГТОН. — Екзекутивна рада Американської Федерації Праці відбула з президентом Рузвелтом конференцію в справі ліквідації безробіття. Від Федерації говорив Вилієм Ґрін, її президент.

Федерація домагалася поширення публичних робіт до тої міри, щоби можна дати роботу принаймні більшости безробітних. Щоби це осягнути, треба призначити на розбудову принаймні $5,000,000,000. Разом з тим треба негайно ввести в життя 30-годинний тиждень праці.

Ґрін домагався теж від президента призначення робітничого представника на міжнародню економічну конференцію в Льондоні.

ТАРИФОВЕ ЗАМИРЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Франція повідомила через свого амбасадора американський уряд, що вона погоджується на цлове замирення. Одначе застерегла собі певні додатки до цла, щоби в той спосіб вирівнати валютові розбіжности.

КОРАБЛІ НЕ ГОДНІ ДОЇХАТИ ДО НЮ ЙОРКУ ЧЕРЕЗ МРАКУ.

НЮ ЙОРК. — Яких 12 кораблів змушені стояти на морю по 24 години й довше ждати, поки не зникне мрака, бо годі доїхати до нюйорської пристані. Між іншими „загубився" десь найбільший корабель „Меджестік", який є біля нюйорського берега, а якого серед мраки не годні відшукати.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВІДБИРАННЯ ЗОЛОТА.

НЮ ЙОРК. — Дехто з тих багатирів, що поховали сотки тисяч, а то й міліони в золоті, готові тепер станути перед судом і бути карані за те, що не віддали золота до 1 травня. Та зголосились уже адвокати, котрі запевняють, що зарядження президента є нарушенням конституції та що президент не може змушувати людей віддавати золото. Вони теж твердять, що чужинці, котрі мають заховане золото в банкових скринках, можуть те золото вивести за границю, якщо схочуть, а уряд не має права їм цього заборонити.

СХОПИВ 10-ЛІТНЮ ДІВЧИНКУ.

ГАРВІЧ (Месечусетс). — Бандит, який підшився під Мурина, шофера, схопив школярку Марґарету Мек Мет, років 10, забравши її зі школи. Він зателефонував до заряду школи і заявив, що є батьком дівчини та посилає шофера, щоби привіз її до дому. Схоплена є внучкою багатого сталевого магната, Вилієма Кейлеса з Дітройту, приятеля Генри Форда.

ЗНАЄ ЛІК НА ДЕПРЕСІЮ.

ВАШИНГТОН. — Коли посли прислухувалися дебаті над іфляцією, якась жінка крикнула з ґалерії палати послів, що посли не знають ніякого виходу з депресії, але вона може їх повчити, що треба робити.

Коли її випровадили, ґазетярі запиталися, що то треба зробити, щоби позбутися депресії. Тоді міс Бетті Річмонд відповіла, що треба оголосити загальну мораторію.

Її не турбували, а завели до конґресового ресторану, де вона успокоїлась і зїла спокійно вечеру. Міс Річмонд приїхала аж з Шікаґо, щоби сказати послам, що треба робити.

ІЗОЛЯЦІЯ НЕ ДОПИСАЛА.

ВАШИНГТОН.—Републиканська ізоляційна політика була одною великою невдачею. Так каже секретар стейту Гол. Тепер нові часи і нові ідеї. Америка не може жити окремим життям.

30-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ ДЛЯ ВСІХ.

ВАШИНГТОН. —Волтер Тіґл, президент „Стендард Ойл Компані оф Джерзі", каже, що треба завести 30-годинний тиждень праці для всіх робітників у фабриках, а далі для пожарників, полісменів, учителів, стенографістів і інших офисових робітників.

РУЗВЕЛТ ВІДКРИЄ СВІТОВУ ВИСТАВУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт хоче додержати слова і бути при відкриттю Вистави Століття Поступу в Шікаґо. Але не знає, як це припдити з іншими обовязками, бо в тім самім часі буде конґрес кінчати свої наради. На 1 червня припадає теж закінчення військової маринарської школи в Аннаполіс, на якім президентови треба бути.

ЖІНКИ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Жіноча організація для зреформування прогибіції докладає тепер старань, щоби зібрати фонди на кампанію за знесення прогибіції в тих стейтах, де є сентимент за прогибіцію. Тих стейтів є мало, але вони можуть заважити, бо щоби знести прогибіцію, треба, щоби за це заявилися дві третини всіх стейтів.

ВИМІНА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

Між радянським і польським урядом розпічнуться в найближчому часі розмови в справі виміни політичних вязнів між обома державами. На основі обосторонної умови мають бути звільнені з радянських вязниць 50 вязнів Поляків, а Польща видасть зі своїх вязниць 50 комуністичних діячів, на яких запали вже правосильні судові присуди.

ПОКАРАНІ ЗА СРІБНО-ЧЕРВОНИХ ЛИСІВ.

Два фармерські робітники, Ст. Кіндращук і Н. Кукуруза з Саскатун, Саск., пішли до вязниці з тяжкою працею за вбиття 13. січня чотирох срібно-червоних лисів.

Кіндращук дістав 12 місяців вязниці за перебрання украдених шкірок убитих звірят, а Кукуруза дістав 9 місяців вязниці за влом і крадіж з ренчу „Прейрі Силвер Блек Факсес, Лтд."

АРСЕНАЛИ АВСТРІЙСЬКИХ МАРКСИСТІВ.

З Ґрацу повідомляють, що жандармерія переводила у Кнітенфельді ревізію і знайшла у народньому домі три тяжкі скорострілі, 102 крісів, 400 запальних бомб, кілька огнеметів, 800 ручних ґранат і ґурти з 10,000 патронами для скорострілів. Того самого дня пополудні сконфісковано у громадському домі в Кнітенфельді 31 крісів і 1,200 патронів.

Крім того ревізії в долішньо-австрійських місцевостях Лізінґ, Вайц, Енцесфельд, Ґльоґніц, а навіть у Вінернайштадт, викрили у марксівських льокалях тайні магазини, в яких було по кількадесять військових крісів, скорострілів, амуниції та іншої зброї.

В ЧЕРНІВЦЯХ ЗНИКАЮТЬ ДІВЧАТА.

Останніми днями доносять часто до поліції в Чернівцях, що десь зникають дівчата. Тепер повідомила мешкаюча на Клокічці Вільгельміна Герман, що її донька Марґарета вийшла з дому ще перед двома днями й досі не вернулась. Поліція розшукує за причинами цієї трівожної появи.

УБИВ КУЛАКОМ У ГРУДИ.

В селі Цикові, пов. Перемишль, Ян Ґарда посварився зі своїм тестем Станішевським і вдарив його кулаком так сильно в груди, що повалив його на землю. Незабаром Станішевський помер. Лікар ствердив, що смерть наступила наслідком удару серця з переляку. Ґарду арештували.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

В Тучапах, пов. Городок Яґайлонський, прийшло до сварки між Михайлом Буфманом і Михайлом Кушніром, чоловіком його пасербиці. Від сварки прийшло до бійки, в часі якої Кушнір пробив Буфмана ножем, а Буфман порубав Кушніра сокирою. Незабаром тяжко ранений Буфман умер. Кушніра арештовано.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗАСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ.

На кару смерти засуджено в Міннедоса, Ман., Федора Ставничого, фармера з Енґусвіл, після того, як лава присяглих признала, що він вбив безіменну дитину Павлини Яцюк, своєї любовниці. Суддя Едамсон, який перепроваджував розправу, назначив день 12. липня на дату страчення. Вязень розплакався як мала дитина, коли почув засуд. Уриваним від плачу голосом він упевняв суд про свою невинність і сказав, що буде апелювати.

НА МАРҐІНЕСІ ВІЗИТИ АНГЛІЙСЬКИХ ПАРЛЯМЕНТАРИСТІВ.

Звідомлення львівського „Діла" про гостину двох англійських парляментаристів у представників українського громадянства та в українських установах у Львові і поза містом приняла польська преса більше-менше спокійно. Один тільки краківський „Ілюстровани Курер Цодзенни", подавши за „Ділом" короткий опис тієї гостини та зміст відповідей англійських парляментарів на запити представника „Діла", виписав такими словами своє обурення:

„Не розуміємо зовсім толеранції, з якою уряд глядить на вештання по Польщі гостей у роді згаданих англійських політиків чи політикерів. Не скриваємо нічого і гостям ми дуже раді, але треба би раз на все дати до зрозуміння тим чужинцям, які самі зрозуміти цього не можуть, що випрошуємо собі рішучо встрявання у справи, про які вони поняття не мають і не можуть мати. Що сказав би англійський уряд, якби польські соймові посли поїхали нпр. до Індій і там давали ради Індійцям та перестороги Англійцям? Польський уряд чейже мав інформації, пощо і за чиєю спонукою приїхали до Галичини (Малопольскі) посли з Лейбур Парті? На всякий випадок, хочби спізнено, уряд повинен рішучо застерегтися проти таких візит і сказати тим панам з Льондону, що втикають свої три гроші, де їх не прошено — ґендс оф! Пильнуйте краще Індій, джентельмени!"

ФАЛЬШІВНИК МОНЕТ.

До городського суду в Жовкві привела поліція Ізраїля Абербаха, в якого мешканні знайшла підчас ревізії дві ґіпсові форми до відливання 50-ґрошівок і 2-золотівок, крім того готові фальсифікати і стоп, зложений з цини, олова і т. п.

САМА СЕБЕ ПІДПАЛИЛА.

Сімдесять чотири-літня вдовиця по залізнодорожнику Ісидорі Ернесті попала в матеріяльні труднощі. Оноді обіляла вона на собі річі нафтою й підпалила себе. Поки наспіла поміч з поратівні, самогубниця сконала в страшних муках. Це сталося в Будапешті.

НАГЛА СМЕРТЬ ЕПИСКОПА.

В особовому потязі на лінії Перемишль—Львів помер нагло польський епископ Маньковський з Володимира. Тіло покійного задержали в залізничному вагоні на стації Судова Вишня. Він вертався з похорону еп. Новака в Перемишлі.

ТЕРОР БЕЗБОЖНИКІВ.

В селі Ляхівцях біля Славути на радянській Волині безбожники підпалили деревляну церкву, що зторіла до тла. Сталося це у звязку з протирелігійною пропаґандою перед святами. Селяни боялися гасити вогонь, щоби не наразитися чекістам.

СМЕРТНІСТЬ У ФРАНЦІЇ МЕНШАЄ.

На основі статистичних даних надвишка уродин у Франції над числом випадків смерти виносила торік 61,664 осіб, в 1931 р. лише 49,539 осіб. Зріст надвишки уродин над смертністю пояснюють зменшенням смертности дітей нижче 1 року, що дало 20,000 осіб.

КОМУНІСТ ДУШОГУБОМ.

Констабел Королівської Кінної Поліції у Вінніпеґ Біч, Ман., Нюмен, оповістив, що Петро Піняк признався до морду бл. п. Марти Скварюк і її пятьлітнього синка Еді.

Згідно з признанням Піняка справа малася так: Мужа вбитої критичної ночі не було в дома, бо він виїхав до Вінніпеґу свідчити в одній карній справі. Петро Піняк, який мешкає через дорогу, користаючи з відсутности мужа, зайшов до хати Скварокової і почав до неї підлабузнюватися. Бл. п. Марта Скварок, яка була відома в околиці як чесна і примірна жінка, з огидою відкинула брудні пропозиції Піняка. Вдодатку вона ще схопила за мітлу і гонила нею Піняка з хати.

Коли вже була на дворі, а це було коло 10 год. вечером, поховзнулась і впала на землю. Тоді вбийник вхопив за осиковий дручок і вдарив її кілька разів по голові. Марта Скварок сконала від тих ударів.

Після того Піняк, згідно зі своїм оповіданням, вхопив пятиь-літнього хлопчика з ліжочка і живого кинув у студню; перед поліцією пояснює так, що, мовляв, по що дитині жити без матери. Однак догадуються, що Піняк замордував хлопця, щоб не було ніякого свідка його злочину.

Як вже злочин був довершений, Піняк поздирав на своїх пальцях шкіру, щоби поліція не пізнала вбивника по відтисках на дручку, яким він мордував бл. п. Марту Скварок.

На фармі у Скварка є малий пес, який все бавився з замордованим хлопцем. Оповідають, що той песик на другий день після морду передними лапками сів на шапочку вбитого хлопчика, страшно скавулів і притім слези текли йому з очей, як людині. Німе звіря оплакувало втрату свого маленького приятеля.

Не від річи додати, що Петро Піняк був ярим комуністом. Він був діяльним членом Роб. Фармерського Дому, був членом Ліґи Фармерської Єдности і секретарем Р. З. Т. (Робітничого Запомогового Товариства). В тім випадку опінія канадійського загалу несправедливо атакує Українців. Петро Піняк був інтернаціоналістом і за його вчинок моральну відповідають ті, що ширять комуністичну пропаганду, проповідують вільну любов, підривають всяку мораль і підкопують релігію. — („Канадійський Фармер").

ГІТЛЄРІВЦІ РОЗГРОМИЛИ РОБІТНИЧІ ЮНІЇ

БЕРЛІН (Німеччина). — Гітлєрівські боєві відділи несподівано захопили 1 травня в свої руки робітничі юнії. Одночасно в цілій Німеччині гітлєрівці зявилися в приміщеннях юній, а також у помешканнях юнійних лідерів. Фашисти захопили в свої руки все діловодство й всі фонди та майно юнії. Лідерів юній арештовано за винятком тих, яким випадково пощастило вратуватися від арешту.

Гітлєрівці кажуть, що тепер вони будуть контролювати професійний рух у Німеччині, який має бути не соціялістичний, а націоналістичний. До цього часу робітничі юнії в Німеччині були основною силою німецьких соціял-демократів. Всю юнійну пресу припинено й націоналісти почнуть видавати свою професійну пресу, яку будуть висилати на адреси передплатників юнійної соціялістичної преси.

Німецькі професійні юнії нараховували в себе понад 4,000,000 членів і мали великі юнійні фонди, які тепер опинилися в руках фашистів. У Баварії, в Мінхені, націоналісти на розпорядження уряду захопили в свої руки на 3 міліони марок депозитів бувшого предсідника парляменту, соціял-демократа Лєбе. Націоналісти кажуть, що це були фонди соціял-демократичної партії, які розміщено в баварських банках, коли здавалося, що націонапісти не захоплять Баварії в свої руки.

БОЛЬШЕВИЦЬКО-ПОЛЬСЬКЕ БРАТАННЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Сюди прибула з Москви спеціяльна торговельно-економічна комісія, яка має виступаючи промислово-економічний стан Польщі, щоби приготовити матеріяли до складання польського торговельного договору. Большевики стараються тепер навязати з Польщею найтісніші торговельно-економічні зносини вдодатку до приязних політичних взаємовідносин.

КОНОРА РОЗСТРІЛЯЛИ ЗА НАЦІОНАЛІЗМ.

ХАРКІВ (Україна). — Розстріл Конора (Ф. Палацужа) та визначного економіста, також Галичанина, Вольфа, викликав тут велику сензацію й занепокоєння. В тій справі їздила до Москви спеціяльна делеґація від комуністичної партії на Україні, бо обидва розстріляні відогравали визначнішу ролю в цій партії.

Кажуть, що московське чека мало докази звязку обох розстріляних з українськими національно-державницькими групами за кордоном, але рішено було про це не говорити, а повідомити, що їх розстріляно за шпигунство на користь чужої держави.

АМЕРИКАНЦІ ТІКАЮТЬ З ЕВРОПИ.

ПАРИЖ (Франція). — Значний спад доляра в ціні змусив Американців, які перебували довше в Европі, або виїхали туди на вакації, поспішити вертатись до Америки. Майже всі кораблі, що тепер пливуть з Европи до Америки, переповнені пасажирами. Багато Американців в Европі опинилися тепер з такими малими ґрішми, що вони навіть вибратися до Америки не можуть.

Нестійкість доляра та постійний спад його ціни ставлять усіх Американців в Европі у дуже хиткe матеріяльне становище.

АНГЛІЯ ПІДСТАВИЛА НОГУ АМЕРИЦІ В АРҐЕНТИНІ.

ЛОНДОН (Англія). — Новий торговельний договір Англії з Арґентиною дуже вдарить по торговлі Америки, Німеччини та інших держав. Завдяки спеціяльним умовам про валютовий обмін, Англія стає майже повним господарем на арґентинському ринку.

Свого часу Америка покладала великі надії на свою торговлю з Арґентиною, але тепер ці надії треба лишити.

АМЕРИКА НЕ ДОТРИМАЛА СВОЇХ ЗОБОВЯЗАНЬ.

ЛОНДОН (Англія). — Англійська преса називає порушенням контракту й недотримання Америкою своїх зобовязань, бо Америка відмовляється платити в золоті проценти від державних бондів. Коли Америка видавала ці бонди, то вона зобовязувалася виплачувати проценти від них і сплачувати самі бонди в повній золотій вартости доляра, а тепер платить свої зобовязання паперовими долярами, які значно впали в ціні.

Ґазети вважають, що це може викликати значні комплікації й повний підрив довіря до Америки.

ЯПОНІЯ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ ПРАВА НА БІЛЬШУ ФЛЬОТУ.

ТОКІО (Японія). — Японський висланник на нараду до Вашингтону, барон Іші, каже, що Японія не задоволена з теперішньої угоди з великими морськими державами про скількість военної фльоти, яку зафіксувала Вашингтонська умова для кожної держави. Як відомо, Японія стоїть на третьому місці.

Іші каже, що Японія буде домагатися права стати на першім місці, бо населення Японії не може бути спокійне за долю своєї держави, коли вона має фльоту слабшу від інших морських держав.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1858

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШИЙ ТРАВЕНЬ ПО ЦАРСЬКИ.

Цьогорічне свято першого травня принесло кілька справді сензаційних прояв.

Поправді сензацією не можна назвати нехіть американських соціялістів робити спільне свято зі своїми товаришами по соціялізмі, комуністами, але коли пригадати собі, що свято першого травня має бути святом міжнародньої солідарности робітників, то певно є дещо сензаційности й у тім, що коли провідники соціялістів і комуністів говорять про солідарність робітників ріжних країв, то тут робітники одного краю не можуть іти солідарно в параді.

Ще більшою сензацією є першотравневі паради гітлерівців у Німеччині, які самі признають своєю першою цілю нищення „марксизму", хоч себе й називають якимось соціялістами.

Та, здається, найбільшою сензацією треба назвати першотравневі демонстрації в Москві. Там свято першого травня обходжено зовсім урядово. Вийшли на похід не лише робітники з фабрик, але й урядовці з бюр та жовніри з касарень. Всі вони дістали відпустку на свято, щоби взяти участь у поході. Святочні паради обіймали робітників з фабрик, сіл та бюр і військо й урядовців. Уряд самий робив перегляд паради.

Та свято першого травня не було там демонстрацією міжнародньої солідарности робітників, а демонстрацією військової сили Росії. У похід загнано мілїон салдатів, з гарматами, машиновими крісами, тенками, літаками, з усіми причандалами новочасної воєнної штуки.

Проти кого демонструвала Росія свою мілітарну силу? Певна річ, що проти заграниці, щоби настрашити чужі держави. Але й не зовсім і не виключно проти заграниці. Діялися в Москві з нагоди свята першого травня такі річи, які показують, що свято було звернене й проти когось іншого. Перед святом поліція поробила надзвичайні приготування. Всі готелі в околиці „Червоного Скверу", де відбулася парада, не мали права приймати гостей. Підчас паради всі вікна мали бути зачинені. Вулицями проходжували скріплені відділи міліції. Приватні мешканці в околиці Скверу не сміли приймати приватних людей. Підчас паради Сквер обведено шнуром, поза який не пускано нікого без спеціяльного пропуску.

Кождому відомі ці сцени. Вони взяті живцем від царського уряду. Царський уряд потребував їх, щоб хоронити царя від прояв вірної любови його вірних підданих. Большевицький уряд наслідує ці захорони, бо й він чується на вершку зовсім таксамо любленим, як колись чувся царат. Змінилися мешканці Кремля, але відношення Кремля до півтора сотні мілїонів мас не змінилося. Не змінилося й тому відношення мас до Кремля. Це відносини взаїмного підозріння й недовіря.

А. К.

ГЕТЬМАНСЬКІ СКАНДАЛИ БЕЗ КІНЦЯ.

„Як запродав гетьман
У ярмо християн"...
(Т. Шевченко).

Свого часу наробили були великого розголосу листи покійного Вячеслава Липинського до львівського „Діла" в справі політики пана Павла Скоропадського. Липинський своїми листами поставив Скоропадського до стовпа ганьби особливо за те, що цей ґенерал, який називає себе „дідичним монархом" України, дозволив собі в своїх переговорах з мадярським міністром Бетленом відступити Мадярам Закарпатську Україну. Скоропадський виторгував собі за Закарпаття річну пенсію від мадярського уряду в сумі 50,000 пенґів (коло 7,000 долярів).

Листи Липинського, який, до речі сказати, сам найбільше зробив для звеличення п. Скоропадського, були криком передсмертним. Незабаром Липинський умер, а прихильники „дідичного монарха" ще перед смертю Липинського проголосили його за божевільного.

Але вся діяльність пана Скоропадського та його „класократів" показує, що В. Липинський писав свої листи в осени 1930 року в здоровім розумі й твердій памяти. Якраз за кілька недавніх місяців наспіли нові факти, які дають нам право вважати п. Скоропадського та його „гетьманську орґанізацію" за **свідомих руїнників української визвольної боротьби й за найзапекліших ворогів незалежної Соборної України.** Нема потреби згадувати про те, як поводився пан Скоропадський на Великій Україні 1918 року, коли йому німецький штаб доручив правити сердешним українським народом. Теперішній „великий самостійник" п. Скоропадський і страху перед „вдячним народом" віддав був Україну під панування московських чорносотенців, а **в листопаді 1918 р. він проголосив федерацію з осією.** Хвиля народнього гніву викинула його за межі України. Пан Скоропадський має мабуть перекопання, що на його вік дурнів вистарчить, і тому він почав убиратися в плащ самостійника й соборника. Але не все щасливо. Його фальшиву політичну гру добре бачимо ми всі, особливо від того часу, як прихильники Скоропадського почали видавати в Лондоні місячник під назвою „Ди Інвестиґейтор".

„Свобода" вже писала про те, як гетьманці в свойому часописі інформують чужинців про Україну. Зосібна вони доказують Анґлійцям, що буцім українські землі під Польщею перебувають під великим впливом большевиків, і тим дають оправдання перед світом для звірств польського фашизму над українським народом на Західніх Землях.

Та мабуть прихильникам Скоропадського не досить того. **„Гетьманці" ідуть до Румунії, швендяють по Бесарабії та Буковині й там не знаходять нічого іншого, як тільки самий большевизм.** Якого характеру „політику" ведуть прихильники Скоропадського з Румунами, про це довідуємось із „Ди Інвестиґейтор"-а за лютий біжучого року. Співробітник цього місячника мав розмову в Чернівцях на Буковині з одним румунським політиком, бувшим міністром. Гетьманець казав Румунови, що „гетьманські орґанізації" ведуть боротьбу проти большевиків і цим помагають Румунії. Але румунський політик заявив, що спільна акція проти большевиків не можлива, бо Румуни не хочуть, щоб румунські Українці прилучилися до майбутньої самостійної України: „Румунія не може й не хоче відступити якунебудь частину її теперішніх земель". (Roumania cannot and will not cede any part of her present territories).

Делеґат "гетьманських орґанізацій" зараз же зазначив сердитому Румунови, що прихильники п. Скоропадського „не думають зачіпати єдиної неділимої Румунії" і що вони „не бажають нічого іншого, як тільки свої власні землі в Радянськім Союзі" (they wanted nothing more than their own Ukrainian territories in the Soviet Union). Румун повеселішав і відповів, що в такім разі Румуни **можуть працювати з гетьманцями.** Безіменний делеґат „гетьманських орґанізацій" заявив румунському політикови, що для офіційних переговорів з Румунією гетьман пришле свого офіційного репрезентанта.

Так пише „Ди Інвестиґейтор".

Не зайво запитати: Хто дав п. Скоропадському право менджувати українським землями, як циган кіньми?

То він віддав був Москалям Велику Україну, приобіцяв Мадярам Закарпаття, заявив „незаінтересованість" щодо українських земель під Польщею, а тепер узявся „самоозначувати" також бідолашних Українців під Румунією. Чи може українське громадянство терпіти таку політичну спекуляцію? Чи не час уже покласти край цим спекуляціям?

О. Сновида.

УПАДОК ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО СОЦІЯЛІЗМУ.

Інтернаціональний соціялізм, це була донедавна сила, на яку — як на Спаса-Месію — звертали очі всі гноблені нації, а в тім і українська.

Події останніх літ показали, що ця сила — є міт.

Спершу експеримент Мусолінія показав цілу неміч старечу тої партії в Італії. Тепер — Гітлер. І удар, який зазнала німецька соціял-демократія, був ще страшнішою компромітацією міжнароднього соціялізму, ніж той, який наніс йому фашизм.

Бо — німецька соціял-демократія, цеж була аванґарда соціялізму! Його найстарша донька, найбільш численна і здисциплінована! І ось, ця наймогутніша партія скапітулювала по першій атаці гітлеризму...

Партія, друга числом послів у райхстаґу — не запротестувала навіть проти приходу до влади й проти політики уряду, який віщував смерть марксизмови...

Партія, яка мала під своєю командою міліони зорґанізованих у професійні союзи робітників, — не відповіла на прихід Гітлера ніяким страйком! Ніякою спробою страйку! Коли Гітлер виступив зі своєю філіпікою в райхстаґу проти соціялізму — представник соціял-демократії ледви промимрив слова оправдання... А коли Бюро II-го Інтернаціоналу висловило протест проти політики Гітлера в Німеччині, член Бюра від Німеччини, голова німецької соціял-демократії, Вельс, заявив свій виступ з Бюра, випрошуючи собі мішання II-го Інтернаціоналу до справ члена того Інтернаціоналу — німецької соціял-демократії!

Так слідом за італійською безславно скапітулювала перед своїми противниками — колись революційна соціял-демократична партія Німеччини...

А в її сліди готова піти і партія французька. Недавно при ухвалюванню кредитів на армію у французькій палаті голова соціялістичного клюбу Ренодель заявив, що — з огляду на міжнароднє становище, соціялістичний клюб — всупереч своїй дотеперішній тактиці — голосуватиме за військові кредити. А недавно один з соціялістів просто накликав свою партію іти наосліп з буржуазним урядом радикала Даляде (резиґнуючи зі свого соціялізму), бо інакше прийде „французький Гітлер" — Тарде...

Про страшну поразку соціялістичної партії в Анґлії, де по тій поразці прийшов консервативний кабінет (хоч і з Мек Доналдом як премієром) — вже не згадую. І якраз іронія долі хотіла, щоб не інший, а саме цей соціялістичний премієр започаткував остру антисовітську політику, — проти єдиної соціялістичної держави!

Так упадає і розкладається скрізь соціялістична партія, розкладається інтернаціональний соціялізм, тратить свій давний ентузіязм, вогонь і революційну силу...

Час і нам усвідомити собі, що з цею силою нам не по дорозі. Що в часах, коли вмирає інтернаціоналізм, коли в кождім народі росте і кріпне новий націоналізм, — він лише вратує і нас: український націоналізм, зроджений не з туманних і безсилих інтернаціональних доктрин, — лише з потреб нашої землі, з голосу крови і з традицій предків...

Він — і тільки він!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ.

Промову Гітлера з нагоди свята першого травня замітно схарактеризував кореспондент „Ню Йорк Таймс"-а, що ця промова не сповнила сподівань, які на неї покладали, бо не дала конкретних відповідей на конкретні питання, як дати роботу незанятим робітникам.

Кореспондент каже, що промова була повна загальників, які могли пасувати до ріжних плянів адміністраційного поступовання.

Це є дуже влучна характеристика багатьох проєктів: На верха вони виглядають немовби щось давали, але як приходиться розглядати їх з практичного боку, як директиву до поступовання, то тоді видно, що вони властиво нічого не дають.

КРИТИКА БІЛЬШОСТИ.

Та й у самій промові є теж деяка пожива для думки.

Говорив Гітлер, примірoм, що в бизнесі треба покінчити з правилом вирішування справ після волі більшости. Гітлер каже, що рішення після бажання більшости є все слабі, несправні й трусливі.

Колиб і припустити, що так воно все є, чи знайшов Гітлер зараду на це?

ДОКАЗ ВІДВАГИ.

Минулого вересня індійський національний лідер Ґанді загрозив голодовим страйком на випадок, як Анґлія не відступить від свого пляну відділити „недотикальних" Індійців в осібну виборчу курію. Своєю загрозою Ґанді вимусив на Анґлії відступлення від пляну осібної курії для „недотикальних".

В часі цеї боротьби критикували Ґандія за те, що він виступив проти Анґлії за суспільне лихо, якого не завела Анґлія, а яке було від віків питоменністю Індії. Закидали Ґандієви, що він взявся за дуже легку й дешеву тактику використувати ненависть Індійців до Анґлії тоді, як він повинен був звернути свою боротьбу проти самої інституції ділення населення Індії на повноправних і безправних.

Тепер Ґанді грозить новим голодовим страйком і звертається ним проти самих Індійців. Він каже, що буде голодувати, бо Індійці далі держаться старої звички трактувати велику масу свого народа як викидків суспільства.

Цим Ґанді дає доказ великої моральної сили, навіть після анґлійських мірил.

РОБОТА ДЛЯ РУК.

У Ґренд Сентрел Пелес у Ню Йорку відбувається цікава вистава: є це вистава ручних робіт хлопців, членів хлопячих клюбів. Є там виставлені всякі річи, від простих до скомплікованих механізмів та артистичних виробів.

Вистава є висловом новочасних стремлінь у вихованню молоді. Тотеперішня практика показала, що обмеження діяльности дитини до самої умової роботи не ворожить нічого доброго. Для рівноваги треба їй мати й знати якусь фізичну роботу та нею займатися в свобіднім часі. Людське життя не може бути уривкове; воно мусить мати заокруглення. Робота після бажань душі, хоч не дає зарібку, дає рівновагу душі.

Гнат Хоткевич.

ЧОМУ НАША ЛІТЕРАТУРА БІДНА.

(„Літературно-науковий Віст ник", липень 1908 р.).

(1)

Ще раз вертаюся до теми нехирливости, убогости сучасної нашої літературної продукції, щоб подумати про її причини. Причини убогости нашої сучасної літератури... Де вони лежать?... Це лекше запитати, ніж відповісти.

Занехаймо загально-невідоме (або в данім разі і дуже відоме) „начало всѣхъ началъ" і подивімося на річ з поглядів, так би сказати, практичних. Чому власне тепер у нас не тільки в літературі, а і взагалі на всіх полях артистичних така — як прийнято говорити — переходова доба? Чому ми відбуваємо всякі пертрактації над дрібницями, а немає нічого такого, що зворушило би нас до дна, яскраво показало би, що ми піднялися на якийсь ступінь, що не от так собі минув рік?

Очевидно льокальні, почасткові причини того кожний собі витолковує по свому. Загально захапаний ходячий — і не тільки ходячий, а й сидячий вже міцно в наших головах арґумент, се той, що „заїла нас політика". Отсе, видно, що це має бути істина, хоч би вже з одного того, що так багато людей її повторяє. Інші заперечують, кажуть, що не може того бути, бо не пости політику роблять. Ой ні! В інших домах може й так, але у нас всі кукурудзу луплять. А до того ще й так сказати: здоровий орґанізм втомляється частями, бо істнує діференціяція, істнує поділ праці; орґанізм же слабий, не діференціований, як уже втомиться то ввесь, до кінця, до останнього мускула і нінащо вже більш не згоден.

Сильні народи — що їм діється? Погляньмо на наших богоданих сусідів, „старших братів" — Росіян на Україні і Поляків у Галичині. Здається, що вже може бути тяжче на світі, як анархія, в котру впровадив уряд Росію — а чи це убило в Росії літературу і артизм? Ані трохи! Мов би, позволю собі так сказати, на политій кровю землі ще ліпші розквітли квіти, ще більше зросло вражінь і їх обсерваторів. І то ніби цілком зрозуміло, бо лежить у природі чоловіка. В Галичині теж: приходять вибори, не кажу вже до парляменту, а навіть до сойму — і щож? Польські літерати, як писали так і пишуть, читач як читав так читає, ґазети як містили рецензії про виступ Heleny Sollohub, так і містять — а Русини? Всі сили свого народнього орґанізму, ввесь свій час і „умілість" — все віддали в політичну боротьбу. Ґазети не мають місця писати про що інше, як про виборчі надужиття, листи вірилістів, „вшехлайдакуф" з „Ради Народовей" і т. д.; нема ні одного чоловіка, котрий мігби говорити про що інше, як не про політику. І очевидно мусять, бо інакше лишишся за стартом, милий „куманьок" спуститься на дно. А коли цей чад і шал мине — то чи можна от так собі відразу, мов у шаплик з дьогтем, ускочити в літературу, артизм і інші „необовязкові" річи? Ні. Прекрасне — це не вишивання, котре можна відложити на бік, а потім знов з тою ж самою „умілістю" розпочати з середнього хрестика. Прекрасне потребує невпинного зросту, невпинного піклування, жертв і студій; стояти на місці тут не можна: або йди вверх або сповзай. І ми, очевидно, мусимо — повзти не повзти, але в порівнанню з нашими сусідами по черепашому поступати, бо те, що переживає маленька Галичина в періодах виборчої кампанії — те являється, на більшу скалю, нормальним повсякчасним життям цілої нашої нації.

А далі: хто творить літературу, артизм? Очевидно вищі верстви народа, ті що зробилися вищими, так чи інак переживши всю світову культуру. Немала робота — долізти зі своєю цеглинкою на самий верх, щоби там приліпити її та ще і міцно, щоби ворожі подуви з Лети не скинули й тебе разом з цеглою у безодню. Але ми, Українці, нещасні люди, бо наша робота ще подвоюється: не тільки треба посягти всі тайни еквілібристики, щоби дійти якогось вершка, а ще треба зробитися свідомим, себто захотіти працювати для свого, а не для чужого, народа, чи там під прапором принципу так званого космополітизму. Словом, затратити безліч духової енерґії на таку роботу, котрої цілком не потребує переробляти всякий інший чоловік, належачи до іншої нації. Ну, а хіба то легко все дістається чоловікови? Хіба під словами „стати свідомим", „змінити перекопання", „переучитися", не криється безліч сумнівів, вагань, душевних мук, палення кораблів? І хіба то все дурно приходить чоловікови? Ой ні, — се легко лише сказати, а якби зі становища психольоґічного простежити життя і діяльність всіх наших визначних людей, поетів, артистів, політиків і т. д.— о, з якою очевидністю можна було би показати, скільки затраченого часу, сил, нервів, вищих змагань було принесено в жертву Молохови свідомости. І скільки більше міг би зробити кожний чоловік і як, висловлюся, „производитель лучшаго", колиб він родився не Українцем і значить не потрібував би зроблятися, зужитковуватися на шляху боротьби за право називатися своїм іменем.

І я не кажу вже про Україну, де для того, щоби почути себе Українцем, треба, буває, дуже часто порвати традиції цілого свого життя, але Галичина край в порівнанню до України з безмежно вище поставленою свідомістю. Правда, тут родиться хлопчик в українській сімї (берім, очевидно, найліпший випадок), пестить його Українка мати, до часу школи хлопчик може й чув рідко чужу мову. Словом, ніби зробив уже за нього хтось важку частину роботи ще в молодости його. Але далі в життю — хіба не доводиться йому на кожному кроці одвойовувати собі право бути самим собою, хіба не топчуть його гордости, гідности, національного достоїнства і хіба не мусить він боронити того цілою силою свого духа, а іноді навіть ціною життя? В школі, дитиною ще не наткнеться він зараз же на цілий ряд питань, над котрими доконче треба задуматись і сильно на них реаґувати. Хіба учитель Поляк своєю брутальною отвертою несправедливістю не примусить пережити сотні тяжких хвилин, а часто й розпуки? Може цей час хлопець ужив би на прочитання гарної книжки, передумав би ласкаве слово своєї рідної матери, пережив би який облагороднюючий естетичний вплив — а він мусів натомісць передумувати злобну гадку пімсти, відпору, обурення; він не думав про поетичний образ, котрий для ньогож, для цеї молодої душі писав ґеній, а думав про орґанізацію котячих концертів під вікнами своїх дикунів-професорів і т. д. А далі — університет, цей „храм науки" — чи не ліпше би його назвати вищою школою народової завзятости? Студент не має часу іти на концерт, прочитати новіший твір літературний, побалакати з розумним чоловіком, виплекати в собі хоч пару небуденних настроїв — він повинен вибирати собі палицю, котрою треба боороитися перед нападом польських хулиґанів. І знов так далі. Про „повноправного" вже горожанина й не говорю, бо нема становища такого суспільного, нема кутика, не виключаючи часто й власної сімї, де чоловік міг би спокійно зажити кусок хліба, а не огризатися, відштовхуватися, відскакувати, присідати. І де вже там йому думати про якусь естетику, коли він в такім ґольфштромі не уміє навіть про своїх дітей подумати і віддає їх на виховання вулиці, загалови.

(Дальше буде)

Юнак залицяється до радникової дочки й хоче підхлібитися радникови:

— Той, хто дістане вашу донечку за жінку, буде напевно дуже щасливий.

— Так, ви вже тепер можете завидувати йому, — відповідає батько.

Темпо! Темпо!

— Коли відходить корабель до Европи?

— За сім хвилин.

— І ні один не відходить скорше? А мені так дуже спішно!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

MOTHER'S DAY.

Hundreds of dewdrops to greet
the dawn,
Hundreds of bees in the purple
clover,
Hundreds of butterflies on the
lawn,
But only one **Mother** the wide
world over.

Who was the originator of Mother's Day and what does it signity?

On May 9, 1914, following the adoption of a resolution by Congress, President Wilson issued a proclamation declaring that the second Sunday in May should be observed as Mother's Day, and calling upon government officials to display on this day, the American flag on all government buildings. The people were requested similarly to display the flag at their homes and other similar places, "as a public expression of our love and reverence for the Mothers of our Country".

The idea originated with Miss Anna Jarvis of Philadelphia in 1907, and Philadelphia was the first city to observe the day, May 10, 1908. Since then, there has been a growing recognition of Mother's Day. Its celebration in the schoolroom is generally placed on the preceding Friday; mother's and daughter's banquets are also a feature of the preceding week. The carnation is the symbol of the day. A red one if Mother is living and a white one, if she is dead.

Mother's Day, May 14, 1933, is almost here, but have you thought how you are going to make your Mother, or anyone else, who has taken the place of your Mother, happy on that Day? Do you think that Mother's Day is the only day that you should remember her and make her happy and show her how much you love her and appreciate all she has done you? How about the other 364 days? Does she not work and strive for you, every minute, hour and day of the year; and how have you repaid her, for all her love, work and energy? Was it with heartaches and tears, or with love and happiness?

Gift and flowers are not the only things that bring your Mother happiness. Love, a kind word, a little kiss, now and then, or a kind deed, will make your Mother a thousand times happier, as that come from your heart and no money can buy it.

Take a few minutes of your time and think over this last past year. What kind of a son or daughter have you been to your Mother? Look deep into your heart and be a severe judge of yourself. What is the verdict? Guilty? If you have not been an ideal son or daughter, then make a resolution this Mother's Day, May 14, 1933, that every day of the year will be a Mother's Day for you and your Mother, and that when Mother's Day, 1934, comes along, you will be able to say proudly and happily, "I have been a good son or daughter. I have brought not sorrow or tears, but joy and happiness to my Mother."

Hundreds of bees in the purple
clover,
Hundreds of butterflies on the
lawn,
But only one **Mother** the wide
world over.

Betty Kinash,
Yonkers, N. Y.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

55.

Конвенційний проєкт від тов. Запорозька Січ, від. 206 У. Н. Союза в Вунсакет, Р. Ай.

1. Щоби конвенція відбувалася що 4 роки так як дотепер.

2. Реформа, котру запроваджено в У. Н. Союзі зі старого роду на новий рід, щоби не була пізніще примусова.

3. Щоби головним урядникам і редакторам зменшити платню на 30 процентів.

4. Всякі кореспонденції, що тичиться до У. Н. Союза при висиланню розмету й іншої переписки, повинна оплачувати каса У. Н. Союза, а не відділ, як до того часу було.

5 Членам, котрі належать до молодечого департаменту від 1-го року до 18-го року життя, а переходять до старих, щоби дати на один рік безплатно.

6. Часопис „Свобода" повинен виходити на 6 сторін, з більше поучаючим матеріялом, за ту саму ціну.

7. Щодо редакторів часопису „Свобода" є три, а треба змінити, щоби був один редактор, а один співредактор.

8. Календар повинен виходити в обширнішій формі, щоби було щось більше наукового.

9. Діточий журнал повинен виходити, як виходив.

10. Хто переходить на нову реформу, тому повинна бути дивиденда що року так, як в англійських компаніях.

11. Щоби на програму конвенційну взяти першу точку нарад на добро У. Н. Союза, а опісля звіт головних урядників і дальші справи.

12. Щоби предсідателя до переводження конвенції вибирати не з редакторів, а з делеґатів.

Дмитро Лукиник, предс.; **Ілія Околіта,** касієр; **Михайло Яцишин,** секретар і делеґат; **Микола Вецал,** делеґат.

56.

Товариство Українська Січ, відділ 282 У. Н. Союза, на своїх зборах, дня 25 березня 1933 р., рішило вислати до часопису „Свобода" під прилюдну розвагу Союзовців слідуючі конвенційні проєкти, які уважає за корисні як для членів так і для цілої організації У. Н. Союза:

1) Щоби членську вкладку на фонд запомоговий зменшити на половину, себто з 8 на 4 центи місячно, щоби в той спосіб членську належитість до У. Н. Союза бодай почасти улекшити.

2) Щоби молодіжи, яка стоїть у Молодечім Департаменті У. Н. Союза, відповідно до того, яку хто суму платить до У. Н. Союза, давати якийсь зворот у готівці, чи в оплаченій грамоті до повнолітних членів, щоби в той спосіб дати українській молодіжи заохоту вступати до своєї, а не до чужої організації.

3) Щоби на будуче конвенції У. Н. Союза відбувалися в такім порядку, як до цього часу.

4) Щоби на будуче відділи У. Н. Союза, які числять повище 100 членів, мали право висилати на конвенцію по два делеґати з чотирма голосами.

5) Щоби по скінченню конвенції, конвенційний протокол був проголошений в осібних брошурках на кошт конвенційного фонду, або розділений впрост на членів Союза.

6) Щоби дотеперішнє забондовання головного касієра У. Н. Союза було підвищене відповідно до нинішнього Союзового майна.

7) Щоби на будуче члени У. Н. Союза діставали календарі безплатно.

8) Щоби управа редакції старалася недопускати до поміщення в органі „Свобода" непотрібних байок, чи особистих виводів та порахунків, але щоби це місце ужити на корисніші та поучаючі староєкраєві чи тутешні народні дописи й щоби давати якийсь опуст на чисто народні українські оголошення.

9) Щоби платня головних урядників та редакційних сил була до певної міри знижена, бо через нинішню депресію робиться це по всіх бизнесових, а навіть державних кругах.

10) Щоби У. Н. Союз, як українська асекураційна організація, заснована й дотепер істнуюча на підвладних відділах, і далі цих правил трималася, та щоби всякі союзові справи члени підвладних відділів за представництвом своїх відпоручників на конвенціях рішали.

11) Щоби Конвенція У. Н. Союза настановляла редакційні сили.

12) Що довголітні члени нашого відділу уважають теперішню вкладку на новий рід обезпечення в У. Н. Союзі зависоку, з чого У. Н. Союз і його члени можуть багато потерпіти.

За уряд Тов. Укр. Січ, від. 282 У. Н. Союза:

Віктор Осухівський, предсідатель і делеґат; **Гнат Порцинлюк,** касієр; **Михайло Малі[illegible]** фін. секретар; **Василь Ка[illegible]** рекордовий секретар.

57.

Братство св. Арх. Михаїла, від. 142 У. Н. Союза, відбуло свій місячний мітінґ, на якому взяло на думку конвенційні проєкти. Члени згодилися на кілька точок, котрі ми тут подаємо на 18 Конвенцію У. Н. Союза. Шановні делеґати 18-тої конвенції, дбаймо за нашу організацію і працюймо для неї щиро.

1. Домагаємося справедливости в молодечім департаменті.

2. Календарі за дармо, або тільки на замовлення членів.

3. „Свободи" не примушувати членів оплачувати, тільки як бажають, а як не буде могла втриматися, то повинні оплачувати більшу вкладку на читачів.

4. Нового роду знижити вкладку, котра для молодіжи зависока, котрі переходять з молодечого департаменту, бо система є не та, що колись. Асекураційні компанії забирають нашу молодіж, а нам не можна її втримати, бо причина та, що зависока вкладка. Треба зрівняти вкладку з компанійними вкладками.

5. Зробити розділ між членством: дати табельки кляса I, кляса II, кляса III. То значить так: адвокати, буккіпери, клерки, професори повинні належати до кляси I; столярі, колектори і які інші до кляси II, а до III-тьої кляси, котрі роблять небезпечну роботу, бо є й по фабриках роботи шкідливі для чоловіка: робить кілька років і мусить відходити на другий світ, і по майнах тосамо.

6. Сиротинця не потрібно в організації, бо може У. Н. Союз стратити свій заощаджений маєток, а примушувати членів, то можемо потерпіти в членах, бо зависокі вкладки до плачення. Не будемо мати з того користи, тільки тягар і видатки. А нам не треба старців ані сиріт. Сиротами займаються державні власти, де ми на них оплачуємо „тексами", а старці повинні через своє життя заробити на те, щоби мати на старші роки прожиття. Орґанізація повинна відповідати за своє обезпечення, котра на тім стоїть після статута і має сповняти свої обовязки.

7. Відділам звернути зложені жертви, котрі зложили на сиротинець, бо є такі відділи, що не мають чим заплатити допомоги хорим, і є багато таких членів, котрі не мають чим заплатити своїх вкладок. Або дати з сиротинського фонду членам допомогу, котрі не мають чим платити своїх вкладок.

8. Конвенція повинна відбуватися що чотири роки.

9. „Свобода" повинна виходити на той самий взір й за нижчою оплатою.

10. В новім роді обезпечення не повинні зараховувати 45 ц. екстра, тільки платити як табельки показують, зробити ріжницю між тим, котрі члени бажають мати запомоговий фонд і „Свободу", то вони повинні на те оплачувати цей фонд. Є такі члени, що числяться з меншою вкладкою, а не рахуються з користями, котрі отримують з У. Н. Союза, а йдуть туди, де дешевше.

Бажаємо всім делеґатам доброго успіху, щоб дбали за У. Н. Союз, його добро і розвиток, щоб з молодечого департаменту переходили до старих членів.

За уряд відділу 142:

Яцко Лещак, предсідатель;
Петро Остапчук, секретар;
Михайло Маркович, касієр;
П. Остапчук, делеґат.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Український Павільон.

Відомий український артист-маляр, о. Гнат Верховський, перебрав на себе разом з українським декоратором, п. Т. Катамаєм, справу внутрішнього удекорування Українського Павільону на Світовій Виставі в Шікаґо.

Іде насамперед про артистичне удекорування головної салі в павільоні. Вона, по думці о. Верховського, має бути розмальована в дусі 17-го століття, так, що головною ознакою стилю була би поліхромія по дереві.

Стіни салі мається на думці прикрасити стилево зробленим тризубом і гербами українських земель.

Інші салі Павільону будуть розмальовані простіше, бо їх стіни мають бути зужиті головно на ріжного роду експонати, між якими поважне місце займатимуть образи наших новітніх артистів.

В українському стилю буде також розмальований ресторан. Декорації ресторану будуть у стилю народнім, етноґрафічнім, і будуть оперті головно на орнаментиці писанок та вишивок. Мотив з писанок буде зужитий і на лямпи.

Є надія, що великою принадою Українського Палітьону буде наш Літній Театр. Саме тепер Українська Виставва Корпорація працює, спільно з дотичними артистами, над подрібним виробленням щоденних пополудневих та вечірніх програм театру.

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.,

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На допомогу безробітним Українцям.

В Ню Йорку, на третій день великодних свят, у вівторок, 18-го квітня, відбулася в церковній галі при 7-мій вулиці нарада безробітних Українців і тих людей, що хочуть щось робити для допомоги безробітним.

Наради були дуже оживлені. Розвелася широка дискусія над конечністю організації допомоги для безробітних Українців з Ню Йорку двома дорогами: 1. шукати для них праці через міські бюра; 2. подбати за грошеву допомогу або в харчах та одягах хоч за час, поки прийде праця.

Рішено зорганізувати Український Комітет для допомоги безробітним під назвою: **Ukrainian Aid Committe.** Вибрано три особи до започаткування акції та поширення комітету на українські громадські чинники. До комітету увійшли: д-р С. Демидчук, як голова, о. Ол. Павляк як скарбник, пані Роза Драґінда як секретарка.

Вибраний комітет відбув перше засідання в четвер, 20 квітня, щоби задуматися над ріжними проєктами, подаваними в часі нарад у вівторок. В результаті рішено:

1. Отворити постійне бюро для списку безробітних Українців під ч. 30 Іст 7-ма вулиця на першому поверсі. 2. Призначити кількох людей, щоб постійно сиділи в бюрі що дня від год. 2 до 5 попол. і від 7 до 9 ввечері для реєстрування безробітних і бідних. 3. Поробити звязки з ріжними муніципальними бюрами допомоги, щоб від них дістати поміч для Українців. 4. Віднестися до українських організацій з проханням допомоги в збиранні фондів та реєструванні безробітних, тому, що наші люди стидаються признатися, що вони в біді і через те не дістають належного трактування в ріжних прилюдних допомогових аґенціях. 5. Приняти оферту від спілки Іст Сайд Ґросеріс Асошіейшен енд Ділерс, котра хоче відступити 2 проценти від торгу на допомогу українським безробітним під певними умовами, котрі треба ближче розглянути. 6. Скликати на протязі двох тижнів ширші збори безробітних для спопуляризування організації, бо теперішній Український Комітет Безробітних не може мати виглядів на успіх перед муніципальними чинниками, коли не буде мати зареєстрованого більшого числа українських безробітних.

Тому Комітет в першій мірі взиває всіх безробітних Українців міста Ню Йорку до зареєстровання себе в Бюрі під ч. 30 Іст 7-ма вулиця.

Д-р Семен Демидчук, о. Олекса Павляк, Роза Драгінда.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. Т., Дітройт, Міш. — Справи, які порушуєте, належать до конвенційного проєкту. Можете їх умістити в проєкті свого відділу, або порушити як делеґат на конвенції, коли прийде там черга на обговорення тих справ. На всякий випадок ми цей голос заховаємо й передамо комісії, котра розглядатиме ті проєкти, яких ми не зможемо видрукувати в ґазеті.

Присутний. — Ми одержали про тесаме допис гром. Семенкова, який є вже зложений.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФІНІКСВІЛ, ПА.

На допомогу Виставі.

Братство св. Ап. Петра і Павла, відділ 321 У. Н. Союза, ухвалило на місячних зборах вислати з каси братства 15 долярів на будову Українського Павільону на Світовій Виставі в Шікаґо. Гроші вислано до Українського Виставового Комітету.

За уряд братства:

Мик. Ступницький,
Іван Білинський,
Федор Цюх.

Тяжко йому без практики.

— Коли самі признаєте, що ви не привикли до праці, то як можете вимагати такої великої платні?

— Пане бос, як чоловікови без практики, мені буде багато тяжче виконувати приписану роботу. Тому я повинен теж діставати й ліпшу платню.

ПРИНЯТТЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ АГЕНТІВ НА ПАРОПЛАВІ „КОСЦЮШКО"

Дня 1-го квітня ц. р. на пароплаві „Косцюшко" при 39-тій вулиці в Брукляні відбувся спеціяльний обід, виданий зарядом Ґдиня Америка Лінія для українських агентів в Америці.

Гостей принимав заряд Компанії, а то п. президент Роман Кутиловський, капітан пароплава п. Борковський, п. директор К. Глуховський, секретар п. Ленц ipp. д-р Датнер, Александер Шилів, Вінкельман і Сміт. На обід прибуло много представників з провінції. Вимінюємо лиш тих, котрі заподали свої назвиська, а то: Михайло Федитник з Дітройт, Міш., Дмитро Йордан і Іван Труш з Нової Англії, Омелян Кульчицький з Філяделфії, Федор Демян з Пітсбурга, Марія Гапанович з Нюарку. З Ню Йорку присутним був також п. В. Хавик, урядник Бюра Подорожи Е. Вітковського в Ню Йорку.

Учасників повитав п. президент Кутиловський промовляючи по українськи, що надзвичайно сподобалось всім. По українськи також говорили п. директор К. Глуховський і капітан корабля п. Борковський. П. Кутиловський прирік, що головний заряд Компанії Ґдиня Америка старатись буде як і до тепер, щоби всі які їдуть до старого краю чулись на їх корблях як у себе вдома і зпослуг їх були цілковито вдоволені.

(Огол.) В. Х.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN BALLET AT ROXY THEATRE.

Vasile Avramenko's Ukrainian dancers, consisting this time of children and young men and women, gave a captivating program at the Roxy Theatre on Saturday morning. The program was arranged by the Pro-America Society, which is sponsoring an exhibit of Ukrainian handicrafts in the mezzanine gallery. The dancing had zest and color and that high degree of skill upon which Mr. Avramenko insists.

Unfortunately, the audience filled only a small part of the house and consisted mainly of children brought there for this program. Nothing more could have been expected for 10:30 o'clock in the morning. Why the splendid work of Mr. Avramenko should be wasted in this way we do not know. So far as artistry and charm for the discriminating are concerned, this fascinating sequence of folk dances should be the hit of the bill at the Roxy or any other of the large theatres where spectacles and pictures alternate.

Henry Beckett.

(New York Evening Post, Monday, May 1, 1933.)

—o—

300 UKRAINIANS ORGANIZE SOCIETY.

Will Seek Greater Representation in Civic Affairs, Improved U. S. Citizenship.

Meeting Takes Form of Post-Easter Celebration; Native Costumes Worn.

For the purpose of seeking a better representation in the affairs of the city government, developing an improved citizenship and interesting others of their nationality, not now naturalized, to become United States citizens, a group of more than 300 American citizens of Ukrainian descent met yesterday afternoon in Old Swedes Church gymnasium and organized the first Ukrainian Society here.

The meeting which took the form of a Ukrainian Post-Easter celebration featured by a dinner with Ukrainian dishes, and closed with a program of native folk dances, songs, and instrumental music, by artists in native costumes.

Nicholas Govatos, prominent in the affairs of the Greek-American citizens here, and a close friend of the Ukrainians, was toastmaster.

Cites Ukrainian History.

In a brief address, Mr. Govatos praised the Ukrainian people, touching upon their history and struggle for independence and in closing ugred them to support whatever organization they may form, and to take a greater interest in the affairs of their government, locally and nationally.

H. Albert Young, the principal speaker, told the gathering that in using the power, of the franchise they were not only taking a part in improving city government, but were bound to assist their own people in obtaining greater representation and hence improved working and living conditions.

"As individuals you are practically helpless to take a strong part in city government, but organized, you can bring about much that is good. In so doing, you need not lose any of the traditional background, which has glorified your native land," he concluded.

Addresses Interpreted.

The devotions were led by the Rev. Robert Bell, vicar of Old Swedes Church. The addresses were interpreted from English into the Ukrainian tongue by the Rev. Joseph Yaletchko, pastor of S. S. Peter and Paul Church, who officiated over the Easter ceremonies.

Among other guests were Gregory Kramedas and Mr. and Mrs. Albert J. McCrery.

The Ukrainian choir was directed by Professor Gregory Pawlowsky. An exhibition of Ukrainian folk dancing was given by Michael Lawrik and Miss Dorothy Yaletchko, daughter of Father Yaletchko.

(Wilmington Morning News, Wilmington, Del., May 1, 1933).

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ВИСТАВИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРАФІКИ В ПРАЗІ.

Дня 26. березня закінчилася в Празі виставка української графіки, перевезена сюди з Берліна. Успіх виставки тут був не менший, як у Берліні: всі більші часописи помістили короткі замітки, а деякі й довші статті про виставу. Один великий часопис присвячує їй докладне справоздання, прикрашене репродукціями. Відвідувачів на виставі було коло 1000 осіб, т. є відсоткова така сама візитація, як і в Берліні (4000 осіб) коли взяти на увагу ріжницю в числі мешканців обох міст. Особливо цінною являється увага, присвячена виставі мистецькими фахівцями Праги, серед яких помічалось правдиве захоплення; т. напр. професор чеської Академії Мистецтв, Шімон, та редактор фахового часопису „Голяр", А. Новак, відвідали виставу аж тричі, кожен раз залишаючись довший час. Виставу відвідали також екскурсії, як от Укр. Академічної Громади в Празі, учительської школи з Коліна та чеського гуртка екслібрістів під проводом голови гуртка, Малого.

Успіх української графіки виступає у тім яркішім світлі, що кілька сучасних із нею мистецьких вистав у Празі (вистава мистецької голяндської книги та вистава образів маляра Мако) прямо світили порожнечою, маючи ледви кількадесять відвідувачів. Я мав нагоду спостерігати, яко конференсе, враження відвідувачів і в Берліні і в Празі. Німецька публика віддавала більшу частину захоплення древоритам Радянської України. Тематика соціяльної нужди або революційної романтики в творах Касяка, Сахновської, Налепинської і т. д. особливо інтересувала берлінців (очевидно я маю на думці загал відвідувачів, серед яких були і численні виїмки). Прага знайшла більше зрозуміння до яскравої екзотики книжних окладинок Гординського та вирафінованости Ковжуна. В звязку з цим передача друкованих праць цих майстрів Українським Науковим Інститутом у Берліні Музеєви Визвольної Боротьби України в Празі являється ділом першорядної ваги. Самим майстрам належиться щира подяка за дарунок їх праць, які тут за кордоном певно ще нераз викликатимуть цікавість чужинців. Дивним здався мені факт, що такі корифеї нашої графіки, як Нарбут і Кричевський, майже зовсім не знайшли зрозуміння у чужинців і навіть знавців мистецтва. Може причиною цього є переважаючий мотив національної романтики у творах цих майстрів, мотив чужий для Німців і Чехів, але такий близький Українцеви.

Вистава викликала зацікавлення й по інших містах і вже ведуться переговори про перевіз вистави до Відня, Антверпену, Риму і т. д. Після успіху в Берліні та Празі можна не сумніватися, що й в інших містах Европи знайде праця українських майстрів належне признання та відіграє визначну ролю в пропаґанді української справи.

Д-р М. Антонович.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться тиждень скорше, то є 7-го травня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Збори дуже важні і присутність всіх членів обовязкова, бо секретар Т. Шпікула виїде на конвенцію, потребує зібрати місячні вкладки, залагодити всі справи членів, а також будуть дискусії над проєктами на цих зборах. — Іван Карпа, предс.; Т. Кривовяз, рек. секр.

ВИЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 7 травня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Проситься всіх членів бути на тих зборах, бо маємо багато спрва і щось нового до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої довги. Члени, котрі хотять переписатись до нової системи, хай принесуть свої старі грамоти з собою. Члени, що вже переписались, нехай прийдуть і заберуть собі свої нові грамоти. — Іван Добуш, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що на звичайнім мітінгу 23 квітня зістали вибрані на місце двох бувших урядників, секретаря і касієра, слідуючі члени: Василь Кушнір секретарем і Йосиф Квасній касієром. Проситься всіх членів звертатись в справах відділових до нового секретаря на адресу: Wasyl Kushnir, 142 Hancock St. — Іван Сабат, предс.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться 6-го травня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 162 Норт 5 ул. Позаяк це останні збори перед конвенцією, тож проситься членів прийти і висказати свою думку, а опісля це представиться делеґатам на конвенції. Вже є на руках секетаря всі виміняні грамоти, котрі кождий член повинен відібрати і власно ручно підписатись в присутности урядників. Коли членови потреба вимагає затягнути позичку на його дальшу оплату вкладок, просимо прийти і виповнити аплікацію. — Мих. Шипот, предс.; Стефан Глушко, кас.; Дмитро Сенюта, секр.

ҐЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори задля важних причин відбудуться тиждень скорше, то є в неділю, 7 травня, в гали Укр. Хати, 2240 Ґрейлінґ ул., в годині 1-ій пополудни. А що ці збори останні перед конвенцією і є багато важних справ до порішення, то проситься всіх членів прибути на ці збори. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо каса порожна і дальше за них платити не може. — М. Кулинич, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 7 травня, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній при 7-мій і Карсон ул. Проситься всіх членів не легковажити сего мітінгу. Хто дістав нову грамоту, а не має чим платити, то може дістати позичку, бо відділ за нього більше не буде платити, бо в касі нема грошей. Члени котрі хотілиб змінити свою грамоту на нову систему, нехай принесуть свою стару грамоту на мітінґ. Члени, котрі перейшли на нову систему, мусять платити свої вкладки. Хто хоче вписатись в члени нехай прийде ан цей мітінґ. — Дмитро Василик, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться 7-го травня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на цей мітінґ. — Мих. Заяць, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 7-го травня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд ул. Тому, що секретар їде на конвенцію У. Н. Союза, збори відбудуться о тиждень скорше. Проситься членів і члениць прибути численно на означений час. Хто бажав би перейти до нової системи поситься принести на збори стару грамоту. Довгуючі старайтеся по можности сплачувати залеглі вкладки. — Лука Благітка, педс.; Гр. Забитко, кас.; Гр. Стеців, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє своїх членів і члениць, що мітінґ відбудеться в неділю, 7-го травня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд ул. Збори важні в справі балю. Кождий член нехай принесе свою стару гамоту на мітінґ. Члени, котрі хочуть дістати позичку, нехай підпишуть аплікацію о позичку. Члени, котрі ще не виміняли старих гамот, а довгують до відділу і не заплатять на цім мітінґу, будуть суспендовані, бо відділова каса уже вичерпана. — Іван Гачак, предс.; М. Дмитрик, кас.; С. Верещак, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. воПдіомляється членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 6-то травня, в годині 7.30 вечір, в гали 435 Мейн ул. Проситься усіх членів прибути на цей мітінґ в означений час, бо є багато важних справ до полагодження. Довгуючих членів уряд просить прийти і вивнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані цего місяця. Члени, котрі хотять виміняти свої грамоти, нехай принесуть свої старі грамоти на мітінґ і підпишуть аплікацію. — Іван Габрилович, предс.; Ігнат Ничка, кас.; Іван Ількович, секр.

Доказ.

— Із чого здогадуєтеся, що обвинувачений був пяний?

— До почтової скриньки вкинув він десять центів, глянув на годинник і промимрив: „Я знову втратив десять фунтів на вазі!"

RADIO.

Український Хор м. Шікаго знову на

National Broadcasting Co.

Український Хор м. Шікаго, під управою п. Ю. Бенецького, виступить в радіо-концерті зі стації N. B. T., в суботу, дня 6 травня б. р., від 2.30 до 3-тої год. пополудні (Chicago Daylight Saving Time). Щоби громадянство мало змогу почути спів цього хору, подаємо ті місцевости, до котрих радіо-стації передаватимуть цей спів. В день концерту буде оголошена в англійських часописах програма, яка складається з українських і англійських пісень:

Балтімор, Мд.; Бостон, Масс.; Сідар Рапідс, Айова; Шікаґо, Ілл.; Клівленд, О.; Ковінгтон, Кентокі; Де Мойн, Айова; Дітройт, Міш.; Канзас Сіти, Мо.; Ню Йорк, Н. Й.; Омаґа, Неб.; Пітсбурґ, Па.; Рочестер, Н. Й.; Спрінґфілд, Масс.; Ст. Луіс, Мо.

Кому ця програма подобається, хай напише про те до своєї стації.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ. (34)

H-34 Rex Maxon

Тікаючи від не..омого мужчини, Іванна кинула в вузький прохід поміж скелями. Тут вона несподівано побачила перед собою Скрука з його товаришами. Вони також бачили бій „дивної птиці" з ціндаром, але не бачили, що звідти випав чоловік. Скрук був також заляканий видовищем і вже був готовий тікати геть, як побачив Іванну. Тепер він забув усе на світі й рішив заволодіти нею. Він кинувся до дівчини разом зі своїми товаришами.

Коли Іванна побачила своїх переслідувачів, вона кинулася тікати назад. Для неї вже тепер не був такий страшний той, що впав з неба, як було страшно попастися в руки Скрука. Іванна тікала назад у долину, а за нею гнався Скрук та його товариші. Та тут несподівано для неї зявилася нова небезпека. Вона побачила, що стороною навперейми їй, біжать кілька вовків. Іванна тепер попала між два вогні, але назад вона не повернулась.

Падаючи на землю, Джесон Ґрідлі був приголомшений шматком, який відлетів від літака. Коли він опамятався, то побачив себе на землі, лежачи на траві, а недалеко від нього видно було вузький прохід поміж скелями гір, які окружали невелику долину. Першою його думкою було, що тепер станеться з Тарзаном та іншими, яких він вилетів шукати. Але потім блиснула думка й про своє безпорадне становище. Він скоро звільнився від легкопаду.

Він рішив тепер знайти амуніцію та рушницю й пістолю, які взяв з собою на літак. Для цього треба було знайти рештки свого літака. Ґрідлі почув гавкання вовків. Подивившися в той бік, він побачив, що прямо проти вовків бігла молода дівчина, а за нею гналися три мужчини, які були ніби печерного віку, себто з того часу, коли люди ще жили в скелях.